

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

**COMISIA JURIDICĂ,
DE DISCIPLINĂ ȘI IMUNITĂȚI
A CAMEREI DEPUTAȚILOR**
Nr. 185/25.05.2021

SENAT

**COMISIA JURIDICĂ, DE NUMIRI,
DISCIPLINĂ, IMUNITĂȚI
ȘI VALIDĂRI A SENATULUI**
Nr. XIX/24/25.05.2021

Către Birourile permanente reunite
Ale Camerei Deputaților și Senatului

Vă înaintăm, alăturat, **RAPORTUL COMUN** privind **Raportul de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatului Poporului**, întocmit de Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților și de Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, la solicitarea Birourilor permanente ale celor două Camere ale Parlamentului.

PREȘEDINTE,

PREȘEDINTE

Mihai-Alexandru Badea

Laura-Iuliana Scântei

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

COMISIA JURIDICĂ,
DE DISCIPLINĂ ȘI IMUNITĂȚI
A CAMEREI DEPUTAȚILOR

Nr. 4-13/18/25.05.2021

SENAT

COMISIA JURIDICĂ, DE NUMIRI,
DISCIPLINĂ, IMUNITĂȚI
ȘI VALIDĂRI A SENATULUI

Nr. XIX/26/25.05.2021

RAPORT COMUN

privind

Raportul de activitate pentru anul 2019 al instituției AVOCATUL POPORULUI

În conformitate cu prevederile art. 60 din Constituția României, republicată, ale art.5 din *Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului*, republicată, precum și ale art. 11 și 12 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, **Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților și Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului** au fost sesizate de Birourile permanente ale celor două Camere ale Parlamentului, întrunite în **ședința comună din 16 februarie 2021**, cu **Raportul de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatul Poporului**, pentru întocmirea unui **raport comun**, raport ce va fi prezentat într-o ședință comună a Camerei Deputaților și Senatului.

Potrivit art. 12 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, Comisiile juridice ale celor două Camere au examinat **Raportul de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatul Poporului** în ședința comună din **25 mai 2021**.

La ședință au participat, în calitate de invitați, doamna Renate Weber – Avocatul Poporului și doamna Ecaterina Mirea – adjunct al Avocatului Poporului.

Doamna Renate Weber a prezentat deputaților și senatorilor prezenți la dezbateri activitatea instituției Avocatul Poporului din anul 2019 și a răspuns întrebărilor adresate de membrii comisiilor reunite cu privire la modul de exercitare a atribuțiilor Avocatului Poporului și activitatea instituției în anul 2019.

La lucrările Comisiilor juridice reunite au fost prezenți la dezbateri, conform listei de prezență ai ședinței, deputați și senatori, membri ai celor două comisii.

A. Prezentarea Raportului de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatul Poporului (aspecte de conținut rezultate din raport și din prezentarea Avocatului Poporului în fața comisiilor parlamentare)

Raportul de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatul Poporului a fost întocmit în conformitate cu prevederile art.60 din Constituția României, republicată, precum

și ale art.5 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 181 din 27 februarie 2018, potrivit căreia Avocatul Poporului prezintă anual rapoarte celor două Camere ale Parlamentului:

„Art. 5

(1) Avocatul Poporului prezintă, în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, rapoarte, anual sau la cererea acestora. Rapoartele trebuie să cuprindă informații cu privire la activitatea instituției Avocatul Poporului. Ele pot conține recomandări privind modificarea legislației sau măsuri de altă natură pentru ocrotirea drepturilor și libertăților persoanelor fizice.

(2) Raportul anual vizează activitatea instituției pe un an calendaristic și se înaintează Parlamentului până la data de 1 februarie a anului următor, în vederea dezbaterii acestuia în ședința comună a celor două Camere. Raportul anual se dă publicității.”

Raportul transmis de Avocatul Poporului, prin Adresa nr. 1800 din 31.01.2020 prezintă o serie de probleme care au stat în atenția instituției în anul 2019, potrivit atribuțiilor sale, precum și detalieră soluțiilor avute în vedere de Avocatul Poporului.

Raportul de activitate este structurat în 10 capitole, astfel:

- **CAPITOLUL I. Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale**
- **CAPITOLUL II. Domeniul drepturile tinerilor, familiei, pensionarilor, persoanelor cu handicap**
- **CAPITOLUL III. Domeniul apărarea, protecția și promovarea drepturilor Copilului**
- **CAPITOLUL IV. Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare**
- **CAPITOLUL V. Domeniul proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe**
- **CAPITOLUL VI. Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante în locurile de detenție**
- **CAPITOLUL VII. Activitatea birourilor teritoriale ale instituției Avocatul Poporului**
- **CAPITOLUL VIII. Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic, analiză acte normative, relații externe și comunicare**
- **CAPITOLUL IX. Resurse umane, materiale și bugetare**
- **CAPITOLUL X. Audit și managementul riscurilor**

În anul 2019, la instituția Avocatul Poporului s-au prezentat în audiență un număr de 7738 de cetățeni, cu 16,54% mai puțini decât în 2018. De asemenea, a fost înregistrat un număr de 10979 de petiții și 6205 de apeluri telefonice de la cetățeni. La acestea s-au adăugat 429 de anchete referitoare la condițiile improprii de cazare din penitenciare, stabilirea dreptului de proprietate privată, recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, verificarea modului în care autoritățile administrației publice locale aplică reglementările legale cu privire la asistenții personali ai persoanelor cu handicap, precum și 164 de recomandări, 189 de puncte de vedere comunicate Curții Constituționale și **12 excepții de neconstituționalitate, ridicate de Avocatul Poporului în fața Curții Constituționale.**

Sesizările din oficiu au fost în număr de 1749, acțiunile în contencios administrativ au fost 6, iar recursuri în interesul legii 2. În domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), Avocatul Poporului a realizat **79 de vizite la centre de plasamente, spitale de psihiatrie, cămine de bătrâni, centre rezidențiale pentru copii și locuri de detenție.**

Raportul de activitate aferent anului 2019 cuprinde și trei rapoarte speciale:

- **RAPORT SPECIAL PRIVIND REZULTATUL INVESTIGAȚIILOR FĂCUTE DE CĂTRE AVOCATUL POPORULUI ÎN LEGĂTURĂ CU PRESCRIEREA SUBSTANȚELOR PSIHOTROPE PENTRU COPIII DIN CENTRELE DE TIP REZIDENȚIAL;**

- **RAPORT SPECIAL PRIVIND RESPECTAREA DREPTURILOR COPILULUI ÎN ROMÂNIA;**
- **RAPORT SPECIAL PRIVIND SITUAȚIA RESPECTĂRII DREPTURILOR OMULUI ÎN SPITALELE DE PSIHIASTRIE DIN ROMÂNIA**

Analizând raportul de activitate, s-au reținut următoarele aspecte:

Cu privire la Capitolul I **Domeniul drepturile omului, egalitate de șanse între bărbați și femei, culte religioase și minorități naționale**, un număr de 1535 de petiții au fost repartizate domeniului (încălcarea dreptului de petiționare (190) și celui la informație (371) și a dreptului persoanei vătămate de o autoritate publică (136)), s-a sesizat din oficiu în 52 de situații. Anchetele efectuate au fost în număr de 21 la mai multe instituții publice. Au fost emise 15 recomandări. Demersurile au vizat domeniul sănătății, al educației, mediul sănătos, egalitatea în drepturi.

În anul 2019, Domeniului **drepturile familiei, tinerilor, pensionarilor, persoanelor cu handicap** i-au fost repartizate 692 de petiții, fiind structurate în problematici privind drepturile tinerilor și familiei, drepturile pensionarilor și drepturile persoanelor cu handicap.

Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului este reglementat la articolul 13 din Legea nr.35/1997. **Avocatul Copilului**, sub coordonarea Avocatului Poporului, acționează în scopul promovării și protejării drepturilor copiilor în vârstă de până la 18 ani, susține și încurajează respectarea și promovarea drepturilor copiilor, în condițiile Legii nr. 35/1997, republicată, ale Convenției ONU privind drepturile copilului, la care România este parte din 1990, ale Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, și ale Legii nr. 286/2009, Noul Cod penal, privind răspunderea penală a minorilor.

În Raportul de activitate analizat este consemnat faptul că:

*“În anul 2019, la nivelul Domeniului privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului au fost înregistrate **446 petiții, 42 de sesizări din oficiu, au fost efectuate 16 anchete, au fost emise 6 recomandări și 24 participări la dezbateri, conferințe, simpozioane având ca tematică promovarea și respectarea drepturilor copiilor. În plus, amintim că din activitatea birourilor teritoriale, detaliată la Capitolul VII, 166 de petiții, 481 de sesizări din oficiu, 139 de anchete, 74 de recomandări au vizat posibile încălcări ale drepturilor copilului. Totodată, au fost realizate 215 activități de mediatizare având ca obiect prezentarea atribuțiilor Avocatului Copilului, precum și alte teme de interes.***

*De asemenea, au fost efectuate și **4 vizite de monitorizare, împreună cu Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție (MNP), la: Centrul de Plasament din cadrul Complexului de Servicii Comunitare „Sfânta Maria” Vălenii de Munte, Centrul de Plasament pentru Copii cu Dizabilități Găești, Centrul de Plasament Tecuci, județul Galați, Centrul de plasament „Sf. Stelian” Ghimbav, județul Brașov.”***

În ceea ce privește **Domeniul armată, justiție, poliție, penitenciare**, au fost analizate 2356 de petiții care au avut ca obiect: nemulțumiri ale cadrelor militare (în activitate/rezervă/retragere) vizând drepturile salariale și pensiile, nemulțumiri ale studenților Academiei Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” (program de instruire, cazare, cazarmament, hrană), nemulțumiri ale unor persoane fizice privind modul de efectuare a exercițiilor militare; nemulțumiri ale cadrelor de poliție privind aparatura tehnică, armamentul, autovehiculele, salariile, pensiile; modul și termenul de soluționare a cauzelor aflate pe rolul instanțelor sau în instrumentarea parchetelor, punerea în executare a hotărârilor judecătorești, modul de îndeplinire a atribuțiilor de către executorii judecătorești, raporturile petenților cu Consiliul Superior al Magistraturii; condițiile de detenție din penitenciare, hrana, exercitarea drepturilor, violențe exercitate asupra persoanelor private de libertate de către cadrele din penitenciare/violențe între deținuți, utilizarea echipamentelor de monitorizare video în incinta locurilor de detenție.

În cadrul **Domeniului proprietate, muncă, protecție socială, impozite și taxe** se examinează petițiile privind încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenești prin acte sau

fapte administrative, de către autorități ale administrației publice și regii autonome, care au ca obiect aspecte legate de proprietatea privată, muncă, protecția socială a muncii, impozite și taxe. Obiectul petițiilor a vizat modul de aplicare a legilor cu caracter reparatoriu în materia proprietății; încălcări ale dreptului la muncă și protecția socială a muncii atât de către angajatori – persoane de drept privat, cât și de către angajatori – instituții publice sau regii autonome; nemulțumiri legate de modul de calcul al deciziilor de impunere privind impozitul/taxa pe clădiri, impozitul/taxa pe teren, impozitul asupra mijlocului de transport, restituirea taxelor pentru autoturisme și autovehicule, precum și de titlurile executorii și somațiile privind executarea silită.

În cursul anului 2019, au fost efectuate 67 anchete la mai multe instituții publice.

Cu privire la **Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție**, prin echipele de vizită din cadrul Mecanismului au efectuat 79 de vizite în locuri de detenție precum: penitenciare, centre de reținere și arestare preventivă, centre pentru migranți, centre rezidențiale pentru copii, centre pentru persoane adulte cu handicap, spitale de psihiatrie, cămine pentru persoane vârstnice.

În ceea ce privește **sesizarea directă a Curții Constituționale**, pentru anul 2019, se remarcă o creștere a numărului de excepții ridicate direct de Avocatul Poporului, un număr de **12 sesizări directe fiind adresate Curții Constituționale în anul 2019**.

În cadrul dezbaterilor, a fost analizat de membrii comisiilor modul de exercitare a atribuțiilor constituționale ale Avocatului Poporului privind sesizările asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, precum și cele având ca obiect excepții de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate direct de Avocatul Poporului.

În cadrul ședinței comisiilor juridice reunite, doamna Renate Weber, Avocatul Poporului, a punctat suplimentar la prezentarea raportului de activitate aferent anului 2019, situația instituției și a structurilor teritoriale la preluarea mandatului de Avocat al Poporului la începutul lunii iulie 2019, deficiențele existente în privința digitalizării instituției și volumul de activitate raportat la numărul de audiențe, petiții și sesizări venite din partea cetățenilor, precum și modul cum a răspuns acestora instituția pe durata mandatului său.

B. Concluzii asupra Raportului de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatul Poporului

Analizând conținutul Raportului de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatului Poporului prin raportare la atribuțiile legale și constituționale ale Avocatului Poporului, membrii Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților și cei ai Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului au expus cu argumente, mai multe de **deficiențe, nereguli și încălcări ale legii** constatate în activitatea instituției Avocatului Poporului din anul 2019, precum și în exercitarea mandatului și a atribuțiilor legale de către doamna Renate Weber, Avocat al Poporului.

(i) Avocatul Poporului nu a sprijinit autoritățile naționale competente și nu a realizat în anul 2019, acțiuni proprii, potrivit atribuțiilor sale, pentru îndeplinirea obiectivului de referință nr. 4 din cadrul Mecanismului de cooperare și verificare (MCV) "Adoptarea unor măsuri suplimentare de prevenire și combatere a corupției, în special în cadrul administrației locale."

Mai multe rapoarte MCV ale Comisiei Europene au statuat rolul și misiunea Avocatului Poporului în lupta dusă împotriva corupției având în vedere competențele sale legale și constituționale. Astfel, **"Avocatul Poporului joacă un rol important în lupta dusă împotriva**

corupției în România. Avocatul Poporului are competența de a desfășura anchete în cazul unor presupuse acțiuni ilegale ale administrației. Instituția Avocatului Poporului este un organism independent care poate acționa în urma unei petiții introduse de orice persoană sau prin sesizare din oficiu. Conform prevederilor articolului 26 alineatul (2) din Legea nr. 35/1997, Avocatul Poporului este autorizat, de asemenea, să prezinte un raport Parlamentului sau prim-ministrului în cazul în care, cu prilejul cercetărilor întreprinse, constată „cazuri grave de corupție”. Rolul Avocatului Poporului este relevant pentru MCV, în special din perspectiva celui de al patrulea obiectiv de referință, și anume prevenirea și combaterea corupției¹.”

În cursul anului 2019, Avocatul Poporului nu a desfășurat anchete cu privire la *presupuse acțiuni ilegale ale administrației ori fapte de corupție ale funcționarilor*, la cerere sau din oficiu și în limita competențelor legale și nici nu a sesizat Parlamentul sau prim-ministrul cu privire la anchete proprii, analize și recomandări legislative menite să susțină eforturile României pentru realizarea obiectivului de referință constând în prevenirea și combaterea corupției sistemice.

Recenta decizie a Curții de Justiție a Uniunii Europene, din 18 mai 2021 privind România a statuat că Decizia Comisiei Europene 2006/928 privind instituirea MCV pentru România și Bulgaria a fost adoptată în baza Actului de aderare al României la UE, act care face parte din Tratatul de aderare. Decizia sus menționată a instituit Mecanismul de Cooperare și Verificare și a stabilit cele 4 obiective de îndeplinit de România în perioada post aderare pentru a se asigura respectarea principiilor statului de drept și a se remedia deficiențele constatate anterior aderării și neremediate până la aderare. Potrivit, CJUE, Decizia 2006/98 care instituie MCV este **obligatorie** până când va fi abrogată (a se vedea para. 163 din decizie), iar cele patru *obiective de referință* care privesc reforma justiției și lupta împotriva corupției sunt **obligatorii** (a se vedea para. 172 din decizie).

În considerația celor de mai sus, membrii prezenți ai Comisiilor juridice reunite au apreciat că Avocatul Poporului nu a dat curs în activitatea sa aferentă anului 2019, îndeplinirii rolului său relevant pentru MCV în ceea ce privește constatarea unor cazuri de corupție.

Modul în care România își realizează cele patru obiective de referință din Decizia 2006/98 este analizat în rapoartele anuale întocmite de Comisia Europeană, iar România prin autoritățile competente, inclusiv Avocatul Poporului, trebuie să se conformeze Deciziei 2006/98, fiind obligate să țină seama de cerințele și recomandările formulate în rapoartele MCV ale Comisiei (a se vedea para. 177 din decizie).

Activitatea Avocatului Poporului în anul 2019 s-a remarcat dimpotrivă prin acțiuni care desi au fost exercitate potrivit competentelor legale/constituționale, au vizat un scop contrar obiectivului MCV privind continuarea luptei anticorupție din România.

Astfel, sesizarea Avocatului Poporului cu privire la presupusa *nelegală componentă a completurilor de trei judecători ai instanței supreme (al cărei obiect este detaliat mai jos la litera iv)*, respinsă ca *neîntemeiată de către Curtea Constituțională*, ar fi putut duce, în cazul admiterii ei, la **redeschiderea proceselor de corupție care au fost judecate de un complet de trei judecători(C3) atât la Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și la instanțele din țară, la scăparea unor inculpați de condamnări și la rejudecarea unor procese, dacă prescrierea faptelor însă nu ar fi împiedicat aceasta. Scopul urmărit prin sesizarea Avocatului Poporului Renate Weber nu a fost unul subscris realizării atribuției sale constituționale de a ridica**

¹ Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, Bruxelles, 18 iulie 2012, COM (2012) 410

excepții de neconstituționalitate în fața Curții, ci acela declarat neechivoc de Avocatul Poporului chiar în cuprinsul sesizării sale: "încălcarea prevederilor legii referitoare la compunerea completului de judecată exprimă o exigență de ordine publică, a cărei încălcare atrage nulitatea absolută a actelor pronunțate de acesta (de completul de trei judecători- n.r)".

Așadar, Avocatul Poporului nu a urmărit să semnaleze prin investigații proprii, mari cazuri de corupție sistemică și să-si îndeplinească atribuția specifică menționată în sarcina sa prin rapoartele MCV, dar a folosit și exercitat prerogative proprii constituționale pentru anularea unor hotărâri judecătorești de condamnare a unor infractori pentru fapte de corupție sau asimilate acestora, pronunțate de completuri de trei judecători, care să permită eliberarea din pușcărie a celor aflați în executarea unor pedepse pentru infracțiuni de corupție și rejudecarea proceselor, după caz, prescrierea faptelor acestora urmata de imposibilitatea rejudecării și condamnării celor vinovați.

(ii) Avocatul Poporului nu a transmis Parlamentului și Guvernului raportul special și recomandările sale privind problemele de sistem constatate de acesta în cazul crimelor de la Caracal.

Potrivit unui Comunicat de presă din 29 iulie 2019, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în urma crimelor de la Caracal pentru a investiga "posibila încălcare a art. 21, art. 22, art. 47 alin. (1) și art. 49 din Constituția României privind accesul liber la justiție, dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, nivelul de trai și protecția copiilor și a tinerilor".

Redăm în continuare comunicatul Avocatului Poporului:

„În cadrul investigațiilor, Avocatul Poporului va solicita lămuriri de la STS, ANCOM, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale, Ministerul Afacerilor Interne în legătură funcționarea, procedurile și timpul de reacție în cadrul Sistemului Național Unic pentru Apeluri de Urgență 112. În același timp, Ministerul Transporturilor, Consiliile Județene, Prefecturile, dar și Ministerul Educației vor fi solicitate să dea detalii cu privire la modul în care este asigurat transportul public inter și intrajudețean (pentru toți cetățenii României), dar și transportul elevilor către și dinspre școli.

Avocatul Poporului se va adresa atât Consiliului Superior al Magistraturii, cât și Ministerului Public în vederea clarificării, între altele, a modului în care a fost gestionat dosarul primei crime comise în Caracal, în luna aprilie 2019. De asemenea, Ministerul Afacerilor Interne va fi solicitat să dea detalii referitoare la modul în care este asigurat efectivul de agenți de ordine publică (din teren) în unitățile administrativ-teritoriale, respectiv județe, orașe și comune. În același timp, Avocatul Poporului va trimite o adresă către Inspectoratul General al Poliției Române în care va solicita o evidență, precum și detalii privind gestionarea dosarelor referitoare la disparițiile de copii. Colaborarea între unitățile școlare și organele de poliție, în vederea asigurării protecției elevilor, dar și a semnalării eventualelor dispariții, se va afla și ea în atenția Avocatului Poporului.

La finalul investigațiilor, Avocatul Poporului va formula Recomandări și va elabora un Raport Special care va analiza problemele de sistem, pentru ca, pe viitor, astfel de tragedii să fie evitate. Documentul va fi înaintat Parlamentului, Guvernului României și va fi prezentat opiniei publice.

La aproape doi ani de la tragedie, Avocatul Poporului nu a transmis Parlamentului și/sau Guvernului, un raport special care să conțină constatările investigațiilor efectuate potrivit competențelor sale legale, în cazul crimelor de la Caracal, deficiențele sistemice constatate și recomandări specifice pentru autorități pentru a preveni producerea unor tragedii similare în viitor.

Conform articolului 15, alineatul (2), din Legea nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului: **„Avocatul Poporului asigură apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului prin mijloace specifice prevăzute de prezenta lege prin Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului sau, după caz, prin Mecanismul Național de Prevenire.”**

Prin prisma evenimentelor tragice din Caracal, petrecute în anul 2019, observăm că Avocatul Poporului nu și-a îndeplinit atribuțiile legale și nu a acționat în interesul minorilor. Fără a fi realizat și transmis raportul special după finalizarea investigațiilor proprii, Avocatul Poporului s-a rezumat la declarații de presă pe această temă și la o tratare superficială a cazului în cuprinsul Raportului de activitate pentru anul 2019 unde s-a rezumat doar la mențiunea de la pagina 89, că:

“Avocatul Poporului și adjuncții săi au participat la 99 emisiuni radio-TV, au fost publicate 145 articole în presa centrală și locală, au fost date publicității 184 comunicate de presă și au fost organizate 5 conferințe de presă:

- 28 august 2019, ocazionată de prezentarea noului Avocat al Poporului;

*- **2 octombrie 2019, în cadrul căreia au fost prezentate, între altele, rezultatele investigațiilor referitoare la cazul de la Caracal și cele privind sporirea siguranței în trafic;***

- 18 octombrie 2019, prezentarea Raportului special privind situația respectării drepturilor omului în spitalele de psihiatrie din România (...).”

După doi ani de la evenimentul tragic de la Caracal, singurele referințe publice cu privire la investigația derulată de Avocatul Poporului în cazul crimelor de la Caracal sunt declarațiile de presă din 20 mai 2021 ale domnului Mircea Criste, adjunctul Avocatului Poporului:

“Mircea Criste, adjunctul Avocatului Poporului, a precizat că, în cazul Caracal, a fost o situație de disfuncționalități la nivelul Poliției. El a mai spus că persoanele din zonă nu pot avea acces la Poliție pe timpul nopții nici dacă se apelează numărul de urgență 112.

“Am avut, nu neapărat legat de această situație, sesizări ca în acea zonă nu se efectuează un serviciu de noapte și chiar după-amiaza târziu nu mai reușești să ai acces la Poliție nici dacă suni la 112. Adevărul e că, în paralel cu demersurile noastre, au fost luate unele măsuri pentru reglementarea deficiențelor”, a spus Mircea Criste, adjunctul Avocatului Poporului.

În raportul special întocmit de Avocatul Poporului, mai este explicat faptul că Poliția Română trece și printr-o perioadă de deprofesionalizare din cauza polițiștilor cu experiență care au ieșit la pensie. Mai mult decât atât, dotările insuficiente au jucat și ele un rol important. »²

Deși comunicatul de presă transmis de Avocatul Poporului la 29 iulie 2019 anunța debutul unor investigații pentru identificarea problemelor de sistem care au înlesnit crimele de la Caracal, precum și realizarea și transmiterea unui raport special către Parlament și Guvern, **membrii Comisiilor juridice au constatat neîndeplinirea acestui obiectiv asumat de Avocatul Poporului și subsecvent, încălcarea atribuției legale prevăzute de art.15, alineatul (2), din Legea nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului.**

(iii) Avocatul Poporului nu și-a îndeplinit rolul și obligațiile legale în domeniul apărării, protecției și promovării drepturilor copilului

Potrivit Legii nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, Avocatul Poporului, personal și prin Avocatul Copilului, are următoarele obligații:

² <https://www.capital.ro/cazul-caracal-studiat-de-avocatul-poporului-ce-s-a-descoperit.html>

"ART. 10

(1) Avocatul Poporului este asistat de adjuncți, specializați pe următoarele domenii de activitate:

c) apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului;

ART. 13

(1) Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului este coordonat de un adjunct al Avocatului Poporului, denumit în continuare Avocatul Copilului.

(2) Avocatul Copilului, sub coordonarea Avocatului Poporului, acționează în scopul promovării și protejării drepturilor copiilor în vârstă de până la 18 ani, susține și încurajează respectarea și promovarea drepturilor copiilor, în condițiile prezentei legi, respectiv ale Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

ART. 14

În îndeplinirea mandatului specific domeniului protecției și promovării drepturilor copilului, Avocatul Copilului îndeplinește următoarele atribuții:

f) elaborează studii cu privire la exercitarea și respectarea drepturilor copilului și recomandă, dacă este cazul, măsuri pentru respectarea drepturilor copilului la nivel de politici publice și la nivel legislativ, inclusiv prin întocmirea de rapoarte speciale;

h) sesizează de îndată, din oficiu sau la cerere, organele de urmărire penală atunci când constată existența unor indicii privind săvârșirea unor fapte prevăzute de legea penală împotriva copiilor.

CAPITOLUL IV

Atribuțiile Avocatului Poporului

ART. 15

(1) Avocatul Poporului are următoarele atribuții:

n) poate formula cereri de chemare în judecată ori plângeri penale și poate reprezenta în fața instanței de judecată minorul, atunci când acesta a fost victimă a violenței fizice sau psihice din partea părinților, tutorei sau reprezentantului legal, a abuzului, violenței și exploatării sexuale, a exploatării prin muncă, a traficului de ființe umane, a neglijării și exploatării, precum și a oricărei forme de violență asupra copilului, prevăzute și sancționate de legislația internă și internațională la care România este parte;

(2) Avocatul Poporului asigură apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului prin mijloace specifice prevăzute de prezenta lege prin Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului sau, după caz, prin Mecanismul Național de Prevenire.

(3) Avocatul Poporului poate delega exercitarea acestor atribuții adjuncților săi sau unor persoane cu funcții de conducere din cadrul instituției."

Membrii Comisiilor juridice au analizat conținutul *Raportului special privind respectarea drepturilor copilului în România*, parte integrantă a Raportului de activitate aferent anului 2019 și nu au regăsit referințe cu privire la exercitarea de către Avocatul Poporului a atribuției specifice prevăzute de art. 15 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 35/1997.

În cadrul dezbaterii, Avocatul Poporului a confirmat membrilor prezenți ai Comisiilor juridice reunite că **nu a întreprins la nivelul anului 2019 cereri de chemare în judecată ori plângeri penale în cazuri de violență fizică sau psihică asupra minorilor din partea părinților tutorei sau reprezentantului legal**, motivând că în majoritatea cazurilor investigațiile penale fuseseră deja demarate din oficiu sau la plângerea altor autorități, că au existat pe rolul instituției circa 1300 de sesizări din oficiu.

În schimb, Avocatul Poporului nu a avut nicio inițiativă la nivelul anului 2019 pentru reprezentarea în instanța de judecată a unui minor dintre sutele de minori abuzați de părinți sau care au fost victime ale abuzului, violenței și exploatării sexuale, ale exploatării prin muncă, ale traficului de ființe umane ori ale neglijării și exploatării,

Membrii Comisiilor au constatat că potrivit legii, Avocatul Poporului dispunea de instrumente legale pentru apărarea și protecția minorilor – victime ale acestor infracțiuni grave de violență și exploatare sexuală prin Domeniul privind apărarea, protecția și promovarea drepturilor copilului sau, după caz, prin Mecanismul Național de Prevenire, având posibilitatea inclusiv de a delega exercitarea acestor atribuții adjuncților săi sau unor persoane cu funcții de conducere din cadrul instituției.

(iv) Avocatul Poporului nu a acționat în mod constant în raporturile sale cu Parlamentul în spiritul colaborării loiale și al respectului reciproc între autoritățile publice

Activitatea avocatului Poporului din anul 2019 evidențiază faptul că acesta nu a avut un rol proactiv în relațiile interinstituționale, opțiunea actualului titular al funcției de Avocat al Poporului fiind aceea de a aștepta *“să fie consultat de inițiatorii proiectelor de legi și ordonanțe (...) Astfel, s-ar fi evitat utilizarea mijloacelor de sesizare a Curții Constituționale, pentru îndreptarea eventualelor reglementări pe care Avocatul Poporului le consideră neconstituționale”* (extras din Cuvântul introductiv al Avocatului Poporului, Renate Weber, la Raportul de activitate pe anul 2019).

În consecință, Avocatul Poporului **nu a prezentat Parlamentului propuneri de modificare** de legislației titularilor dreptului de inițiativă legislativă, ci a așteptat ca acești subiecți să propună proiecte de legi și ordonanțe ca să fie adoptate de Parlament și, ulterior, să le atace direct la Curtea Constituțională, atât în cadrul controlului a priori, cât și în cadrul controlului a posteriori. Avocatul Poporului a încălcat astfel, principiul colaborării loiale și al respectului reciproc între autoritățile publice.

Din cele 12 sesizări de neconstituționalitate transmise de Avocatul Poporului în anul 2019, membrii Comisiilor juridice au analizat în dezbateri obiectul a două dintre acestea, respectiv:

a) Sesizarea având ca obiect nerespectarea de către Guvern a exigențelor constituționale și jurisprudenței Curții Constituționale, privind adoptarea ordonanțelor de urgență, prin emiterea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ; (...)

c) Sesizarea având ca obiect nelegala componență a completurilor de trei judecători ai instanței supreme și protejarea dreptului la un proces echitabil, în componenta sa privind legalitatea constituirii completelor, argumentând neconstituționalitatea prevederilor din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară;”

Avocatul Poporului a sesizat Curtea Constituțională cu privire la **Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul administrativ**. Excepția de neconstituționalitate a fost respinsă prin Decizia CCR nr. 60/2020 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 369 din 08 mai 2020 în raport de argumentele extrinseci invocate de Avocatul Poporului. Cu toate acestea exista un viciu de neconstituționalitate intrinsecă prin stabilirea indemnizațiilor pentru limită de vârstă doar pentru o categorie de aleși locali, Avocatul Poporului a invocat în excepția de neconstituționalitate exclusiv motive extrinseci, care au fost respinse de instanța de contencios constituțional.

În cea de-a doua sesizare menționată mai sus, Avocatului Poporului a ridicat o excepție de neconstituționalitate referitoare la prevederile art. 19 alin. (3), art. 29 alin. (1), art. 31 alin. (1) lit. c) și art. 52 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare. *În ședința din 9 februarie 2021, Curtea Constituțională, în cadrul controlului posterior promulgării, cu unanimitate de voturi, a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate, ridicată direct de Avocatul Poporului, și a constatat că sunt constituționale, în raport cu criticile formulate, dispozițiile art.19 alin.(3), art.29 alin.(1), art.31 alin.(1) lit.c) și ale art.52 alin.(1) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară.* Curtea a statuat că **“nu există nicio prevedere constituțională**

sau vreo exigență rezultată din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale care să impună ca modalitatea de desemnare a membrilor completurilor să fie realizată în mod direct prin lege. Dacă legea reglementează un anumit mod de desemnare a membrilor completurilor de judecată (spre exemplu, tragere la sorți, în cazul Completurilor de 5 judecători din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție), colegiile de conducere ale instanțelor judecătorești nu pot stabili un alt mod de desemnare a acestora. În lipsa unei prevederi legale exprese care să reglementeze un anumit mod de desemnare a membrilor completurilor [art.29 alin.(1) teza întâi și art.31 alin.(1) lit.c), respectiv art.52 alin.(1)], colegiile de conducere ale instanțelor judecătorești pot stabili ele însele modul de desemnare a acestora."

Sesizarea Avocatului Poporului cu privire la presupusa *nelegală componență a completurilor de trei judecători ai instanței supreme*, ar fi putut duce, în cazul admiterii ei de către Curtea Constituțională, la redeschiderea proceselor de corupție care au fost judecate de un complet de trei judecători(C3) atât la Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și la instanțele din țară, la scăparea unor inculpați de condamnări și la rejudecarea unor procese, dacă prescrierea faptelor însă nu ar fi împiedicat aceasta. Scopul urmărit prin sesizarea Avocatului Poporului Renate Weber nu a fost unul subscris realizării atribuției sale constituționale de a ridica excepții de neconstituționalitate în fața Curții, ci acela declarat neechivoc de Avocatul poporului chiar în cuprinsul sesizării sale: *"încălcarea prevederilor legii referitoare la compunerea completului de judecată exprimă o exigență de ordine publică, a cărei încălcare atrage nulitatea absolută a actelor pronunțate de acesta (de completul de trei judecători- n.r) "*.

C. Propunerea Comisiilor juridice în urma analizei și dezbaterii asupra Raportului de activitate al instituției Avocatului Poporului pentru anul 2019

În considerația constatărilor asupra modului în care și-a desfășurat activitatea și realizat atribuțiile specifice Avocatul Poporului, doamna Renate Weber, în intervalul iulie – decembrie 2019, **membrii prezenti ai Comisiilor juridice reunite apreciază că în cursul anului 2019, instituția Avocatul Poporului nu și-a îndeplinit misiunea constituțională și legală de apărare a drepturilor și libertăților persoanelor fizice, nu a desfășurat în mod constant, o bună activitate prin raportare la sfera tuturor atribuțiilor sale legale și nu a exercitat sau a exercitat necorespunzător ori cu încălcarea prevederilor legale, unele atribuții reglementate prin Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 181 din 27 februarie 2018 și prin Regulamentul de organizare și funcționare a instituției Avocatul Poporului, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 938 din 21 noiembrie 2019.**

Față de cele prezentate, Comisiile juridice ale Camerei Deputaților și Senatului au hotărât, cu **unanimitate de voturi ale membrilor prezenți**, în conformitate cu prevederile art.60 din Constituția României, republicată, să **adopte un raport comun de respingere asupra Raportului de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatul Poporului și să supună spre dezbateri** Camerelor reunite ale Parlamentului, acest raport, precum și **Raportul**

de activitate pentru anul 2019 al instituției Avocatul Poporului.

PREȘEDINTE,

Mihai-Alexandru Badea

PREȘEDINTE,

Laura-Iuliana Șanț

Intocmit,

consilier parlamentar Rodica Penescu

consilier parlamentar Raluca Cremenescu